

Nr 20

Utlåtande i anledning av väckta motioner om höjning av de allmänna barnbidragen.

Andra lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft åtta inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen

dels de likalydande motionerna nr 6 i första kammaren av fru *Walentheim m. fl.* samt nr 7 i andra kammaren av fru *Eriksson* i Stockholm *m. fl.*,

dels de likalydande motionerna nr 129 i första kammaren av herrar *Öhman* och *Norling* samt nr 134 i andra kammaren av fru *Nilsson m. fl.*,

dels de likalydande motionerna nr 348 i första kammaren av herr *Wahlund m. fl.* samt nr 375 i andra kammaren av herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*,

dels ock de likalydande motionerna nr 462 i första kammaren av herr *Lindblom m. fl.* samt nr 493 i andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.*

I *motionerna I: 6 och II: 7* hemställes, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag så skyndsamt som möjligt till en höjning av de allmänna barnbidragen».

I *motionerna I:129 och II:134* föreslås, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag snarast möjligt till höjning av de allmänna barnbidragen, med riktpunkt

- a) att senast från 1957 minst återställa deras ursprungliga realvärde,
- b) att de allmänna barnbidragen indexregleras,
- c) att åldersgränsen för utbetalande av allmänt barnbidrag höjes till 18 år i de fall ungdomarna studerar eller undergår yrkesutbildning».

I *motionerna I:348 och II:375* hemställes, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning och förslag till 1957 års riksdag rörande återställande av barnbidragens realvärde och ursprungliga ekonomiskt utjämnande effekt».

I *motionerna I: 462 och II: 493* hemställes, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsamt utredning om höjning av de allmänna barnbidragen som komplettering till införandet av barnavdrag vid beskattningen, varom utredning begärts av oss i annan ordning, i syfte att åstadkomma den på lämpligaste sätt avvägda förbättringen av barnfamiljernas ställning».

I fråga om de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II: 7, II: 134, I: 348 resp. II: 493.

Gällande bestämmelser, m. m.

Enligt *lagen den 26 juli 1947 om allmänna barnbidrag* utgår f. n. — med vissa undantag — för barn, som är svensk medborgare och bosatt i riket, av allmänna medel såsom bidrag till barnets uppehälle och uppfostran allmänt barnbidrag med 290 kronor om året. Sådant bidrag lämnas även för här i riket bosatt barn som icke är svensk medborgare, såframt barnet fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven i riket. Allmänt barnbidrag utgår fr. o. m. kvartalet efter det, varunder barnet fölts eller rätt till sådant bidrag eljest uppkommit, t. o. m. det kvartal, varunder barnet fyller sexton år.

Kostnaderna för de allmänna barnbidragen beräknas i årets statsverksproposition till 527 000 000 kronor för budgetåret 1956/57 (V ht, p. 22).

Historik

Principerna för de allmänna barnbidragen har framlagts av *1941 års befolkningsutredning*. I sitt den 19 januari 1946 avgivna betänkande om barnkostnadernas fördelning med förslag angående allmänna barnbidrag m. m. (SOU 1946: 5) behandlade utredningen befolkningsfrågans ekonomiska sida och sådana samhällseliga åtgärder till de barnfostrande familjernas förmån, som enligt utredningens uppfattning kunde medverka till att höja deras standard. Betänkandet utmynnade i, bl. a., förslag till införande av kontanta allmänna barnbidrag. Befolkningsutredningen föreslog, att bidragens belopp skulle bestämmas till 200 kronor. Utredningens förslag innebar vidare, att vid införande av allmänna barnbidrag de inom statsbeskattningen då förekommande barnavdragen skulle slopas. Den av utredningen förordade omläggningen förändrade icke nämnvärt läget för familjer med barn i inkomstlägen mellan 10 000 och 15 000 kronor. För lägre inkomstskikt medförde den en påtaglig förbättring, för högre inkomsttagare åter en försämring.

Lagen om allmänna barnbidrag förelades 1947 års riksdag genom proposition nr 220. I propositionen anslöt sig *föredragande departementschefen, statsrådet Möller*, till tanken, att barnavdragen vid den statliga beskattningen skulle slopas vid införandet av allmänna barnbidrag. Beträffande bidragsbeloppets storlek framhöll departementschefen, att det under dåvarande förhållanden vore tydligt, att det erfordrades ett väsentligt högre belopp än 200 kronor per barn och år för att garantera barnfamiljerna en tillfredsställande standard. Frågan om beloppets storlek vore väsentligen en avvägningsfråga. För sin del ville departementschefen förorda, att beloppet bestämdes till 260 kronor om året.

I enlighet med propositionens förslag bestämde *riksdagen* bidragsbeloppet till 260 kronor för barn och år.

Frågan om bidragsbeloppen omprövades av 1950 års riksdag i samband med *propositionen* nr 241 om ändring i bl. a. kommunalskattelagen

och lagen om allmänna barnbidrag. Till grund för propositionen låg ett av *ortsavdragskommittén* den 1 februari 1950 avgivet betänkande (SOU 1950:5).

I propositionen föreslogs, att barnavdragen vid den kommunala beskattningen skulle slopas och att barnfamiljerna skulle kompenseras härför genom en höjning av barnbidragen från 260 till 290 kronor.

Riksdagen beslöt i överensstämmelse härmed.

De höjda barnbidragsbeloppen utgår fr. o. m. år 1952.

Vid 1952 års riksdag hemställdes i en inom andra kammaren väckt *motion*, nr 260, att barnbidragen måtte höjas med 30 procent eller i avrundat tal till 380 kronor.

Andra lagutskottet avstyrkte motionen i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 17. Utskottet förutsatte emellertid, att Kungl. Maj:t i ett läge som det dåvarande, då levnadskostnaderna vore under ständig förändring, med uppmärksamhet följde utvecklingens inverkan på de sociala förmånernas faktiska värde, och att Kungl. Maj:t — med beaktande av det statsfinansiella läget — för riksdagen framlade de förslag, som betingades av nämnda förändringar.

I en vid 1953 års riksdag inom andra kammaren väckt *motion*, nr 65, yrkades »att riksdagen måtte besluta att de allmänna barnbidragen, som nu utgår med 290 kronor, höjes till 500 kronor per barn och år».

Andra lagutskottet, som behandlade motionen i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 7, hemställde att motionen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. I sin motivering uttalade utskottet emellertid bl. a., att i det sociala reformprogrammet borde även ingå den höjning av dessa bidrag, som betingades av levnadskostnadernas inverkan på barnfamiljernas standard, och möjligheterna att finansiera en dylik höjning borde sorgfälligt prövas.

1954 års familjeutredning, m. m.

Efter Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 augusti 1954 tillkallade statsrådet Ulla Lindström 1954 års familjeutredning för att verkställa en inventering av de familjepolitiska åtgärderna m. m. Utredningen avgav i september 1955 ett betänkande, »Samhället och barnfamiljerna», (SOU 1955:29). Beträffande innehållet häri får utskottet hänvisa till betänkandet, särskilt s. 22—28 rörande barnbidrag och familjebeskattning, s. 44 (tabell över statens utgifter för familjepolitiska åtgärder 1948/49 och 1953/54), s. 78—82 angående förskjutningar i barnfamiljernas ekonomiska läge under senare år, s. 108—112 med kostnadsberäkningar vid olika höjning av de allmänna barnbidragen samt s. 153—154 med en sammanfattning av undersökning rörande barnkostnaderna.

Över utredningens betänkande har avgivits remissyttranden av ett stort antal myndigheter och organisationer.

För att inom socialdepartementet biträda vid fortsatt handläggning av frågan om samhällets stödåtgärder för barnfamiljerna och därmed sammanhängande spörsmål har enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 mars 1956 tillkallats en *särskild beredning*. Statsrådet Ulla Lindström anförde efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter till statsrådsprotokollet nämnda den 2 mars 1956 följande direktiv:

1954 års familjeutredning avgav den 8 september 1955 ett betänkande om »Samhället och barnfamiljerna» (SOU 1955: 29). I sin inventering av samhällets stödåtgärder för barnfamiljerna har familjeutredningen redovisat en rad spörsmål, som bör bli föremål för ny eller förnyad prövning. Utredningen framför alternativa uppslag till lösningar av dessa spörsmål och ger antydningar om problemens ekonomiska räckvidd, men i enlighet med sina direktiv har den avstått från att framlägga några förslag och därför inte heller närmare undersökt de följdverkningar, som måste utredas före ett ställningstagande till de olika möjligheterna.

Familjeutredningens betänkande har sedermera varit föremål för remissbehandling. Remissyttrandena bearbetas f. n. inom socialdepartementet. Genomgående har remissorganen vitsordat behovet av ökade samhälleliga insatser på familjepolitikens område. Däremot divergerar uppfattningarna, när det gäller avvägningen mellan åtgärder av olika slag inom familjepolitiken. Ett val mellan de möjligheter till ökade samhälleliga insatser som föreligger kräver att de ekonomiska, tekniska och administrativa verkningar, som är förknippade med de familjepolitiska åtgärderna, blir klarlagda. Då arbetet härmed är betydande, synes en särskild beredning böra tillsättas med **uppgift** att inom socialdepartementet utföra de kompletterande undersökningar, som erfordras.

På denna beredning skall ankomma att genomgå de familjepolitiska spörsmål, som aktualiserats av familjeutredningen och i de över utredningens betänkande avgivna remissyttrandena. Kostnaderna för olika åtgärder skall beräknas. De administrativa problem som aktualiseras skall klarläggas. Det skall dock inte ankomma på beredningen att inbördes gradera olika åtgärder. **Inte heller** skall beredningen upptaga de problem berörande barnfamiljerna, som är att hänföra till skattepolitikens område. Samråd bör äga rum med bostadspolitiska utredningen.

Beredningens arbete bör bedrivas med skyndsamhet och resultaten redovisas i sådan tid, att förslag på familjepolitikens område kan framläggas till 1957 års riksdag. I den mån så visar sig lämpligt bör resultat av arbetet kunna framläggas i etapper. Beredningen bör även, om så är påkallat, utarbeta erforderliga författningsbestämmelser.

Motionerna

I *motionerna I: 6 och II: 7* framhålles, att barnfamiljernas ekonomiska läge under 1950-talet successivt försämrats i förhållande till andra familjers ekonomiska situation. Såsom familjeutredningen påvisat, bures en mycket stor del av barnens försörjning i vårt land av en relativt liten del av den arbetsföra befolkningen. Det vore enligt motionärerna naturligt, om föräldrar tvekade att skaffa sig större familjer. Den åldersförskjutning som det svenska folket f. n. underginge pekade emellertid på att det vore ett verkligt sam-

hällsintresse att nativiteten ökade. Genom barnbidragsreformen år 1947 hade statsmakterna i princip fastslagit, att även ensamstående och barnlösa borde ge sin tribut åt det uppväxande släktets försörjning. Emellertid hade barnbidragen inte ökats, medan däremot löner och pensioner stigit med penningvärdeförsämringen. Skatterna, som också ökat, hade träffat barnfamiljer och icke barnfamiljer lika, eftersom vårt skattesystem inte toge någon hänsyn till förekomsten av barn utom i viss detalj.

Det ursprungliga sambandet mellan barnbidragen och barnavdragen vid beskattningen skulle ha gjort det motiverat att låta barnbidragen följa med, när skattetrycket ändrats. Även den allmänna levnadskostnadsökningen hade särskilt drabbat barnfamiljerna, eftersom prisstegringarna företrädesvis gällt nödvändighetsvaror.

Ett återställande av barnbidragens realvärde vore, uttalar motionärerna, ett minimikrav, om rättvisa skulle vederfaras barnfamiljerna. Motionärerna framhåller emellertid, att de icke nu toge ställning till hur höjningen skulle ske.

I *motionerna I: 129 och II: 134* erinras om att, efter det barnbidragen införts, stora ekonomiska förändringar inträffat i vårt land. Prisstegring och penningvärdeförsämring hade sålunda gjort, att barnbidragen förlorat sitt ursprungliga värde. Det förhållandet att barnbidragen ej höjts innebure en ständigt sjunkande standard för barnfamiljerna och motiverade en höjning av barnbidraget. Till motivering av yrkandet i motionerna om höjning av åldersgränsen för barnbidraget till 18 år i vissa fall uttalas i motionerna, att vårt samhälle kräver yrkeskunnigt folk men att det ofta vore förknippat med stora kostnader att lära ett yrke. Barnbidrag borde därför utgå till 18 års ålder för dem som undergår yrkesutbildning. Detsamma borde gälla ungdomar som studerar. För att barnbidragen, om nya prisstegringar skulle inträffa, skulle automatiskt höjas, borde de indexregleras.

I *motionerna I: 348 och II: 375* beröres vissa skattepolitiska förhållanden och uttalas, att den grundläggande principen vid påförande av inkomst- och förmögenhetsskatt vore, att skatten skulle utgå efter skatteförmåga. Förmågan att betala skatt vore beroende av dels inkomsten och dels försörjningsbördan. Full enighet rådde om att lika skatteförmåga skulle ge lika skatt. I fråga om försörjningsbördan tillämpades emellertid bärkraftsprincipen praktiskt taget endast då det gällde mannens försörjningsplikt gentemot hustrun och i fråga om periodiskt understöd. Däremot toges ej hänsyn till familjernas olika skattekraft vid olika barnantal. Familjeutredningen hade dock funnit, att barnförsörjarna levde på en standard, som genomsnittligt kunde antagas vara omkring 30 procent lägre än den som uppnåddes av andra förvärvsarbetande, och att klyftan mellan barnrika och barnlösa vore stadd i ökning.

En skattelindring för barnfamiljerna, vilken i de icke skattebetalande skikten av befolkningen borde kompletteras med utökade barnbidrag, kunde, anföres i motionerna, betraktas som en ersättning från samhället för att

familjerna genom barnen säkerställde vår framtida försörjning eller som en ersättning till landsbygdens folk för att de i hög grad bidroge till att säkerställa stadsbygdens behov av arbetskraft. Motionärerna erinrar vidare om den kritiska befolkningsituationen men framhåller att de önskar ekonomiska kompensationsåtgärder vare sig dessa påverkar födelsefrekvensen eller ej.

Vidare framhålles i motionerna, att om man bortsåge från vissa specialfall Sverige veterligt vore det enda land, där familjernas barnantal ej hade någon inverkan på skattens höjd. Den svenska familjebeskattningen vore sålunda unik både i jämförelse med utlandsförhållandena och med tanke på principer som hos oss vore inte bara erkända utan ansedda som självklara.

Efter en redogörelse för hur barnbidragen tillkommit och för vissa vid tillkomsten gjorda överväganden uttalar motionärerna, att de anser att skäl fortfarande talar för en sådan ordning, att direkta skatteavdrag för varje barn, anpassade efter försörjningsbördan, gjordes med ett av skattesatsens höjd oberoende direkt avdrag från skattsedelns slutbelopp. Emellertid ville motionärerna ej nu på denna punkt föreslå en ändring i de bestående förhållandena.

En höjning av barnbidragen med 40 procent, måhända t. o. m. 65 procent, behöver enligt motionärerna ej motiveras av befolkningspolitiska eller allmänt socialpolitiska skäl utan framstode enbart som en rimlig justering av skattetrycket efter skattebetalarens bärkraft. Det behövde alltså ej bli fråga om att samhället övertog barnkostnaderna.

Avslutningsvis anför motionärerna, att de icke kunde låta motionerna utmyнна i ett yrkande om ändring av barnbidrag resp. familjebeskattning vid innevarande års riksdag. Ett skäl härför vore, att remissbehandlingen av familjeutredningens betänkande ej vore avslutad. Ett annat skäl vore barnbidragsfrågans samband med beskattningen. I detta sammanhang uttalas i motionerna, att familjeutredningen redovisat en principiell syn på familjebeskattningen som nära överensstämde med motionärernas. En skyndsamt utredning borde verkställas i frågan med särskild hänsyn till de i motionerna berörda sambanden mellan bidragen och familjebeskattningen i syfte att framlägga förslag i så god tid att proposition i ämnet kunde avlätas till 1957 års riksdag.

I *motionerna I: 462 och II: 493* lämnas en översikt beträffande ett antal motioner på familjepolitikens område berörande höjning av förvärvsbidraget för gift kvinna, utvidgning av hemhjälpverksamheten m. m. och av småbarnsinstitutionernas verksamhet, initiativ i syfte att minska utbildningskostnaderna samt skattelättnad för barnfamiljerna. Slutligen uttalas i motionerna att en justering av de kontanta stödåtgärderna till barnfamiljerna också borde övervägas. Trots att en väsentlig utbyggnad av det statliga familjesociala stödet skett på olika vägar sedan barnbidraget infördes, hade den inte givit full kompensation för penningvärdeförsämringens effekt på barnbidragen. Motionärerna ansåge det därför vara oundgängligt, att en

höjning av de allmänna barnbidragen skedde i en nära framtid. Denna fråga måste självfallet ses i samband med de skattelättnader som eventuellt komme att beredas barnfamiljerna. Även utformningen av barnbidragen förtjänade att närmare genomdiskuteras.

Utskottet

De allmänna barnbidragen tillkom genom beslut vid 1947 års riksdag som en ersättning för de dittills utgående barnavdragen vid den statliga beskattningen och bestämdes då till 260 kronor per barn och år. Frånsett den höjning med 30 kronor till 290 kronor, som skedde år 1950 och som enbart var avsedd att ge kompensation för de samtidigt slopade barnavdragen vid den kommunala beskattningen, har bidragsbeloppen varit oförändrade sedan tillkomsten år 1947. Genom den därefter inträffade penningvärdeförsämringen har emellertid bidragens realvärde väsentligt minskats, och det är uppenbart, att de inte längre ger barnfamiljerna det stöd som avsågs när reformen genomfördes.

På andra sociala områden har olika åtgärder genomförts för att återställa eller höja de sociala förmånernas värde. Folkpensionerna är exempelvis indexreglerade, och härigenom hålles deras realvärde oförändrat. De har vidare ökats med särskilda belopp utöver vad penningvärdeförsämringen föranlett för att folkpensionärerna på så sätt skall bli delaktiga i den allmänna standardförbättringen i vårt land. Genom beslut om dylik standardförbättring vid 1952 års riksdag höjdes sålunda folkpensionernas grundbelopp med icke mindre än 40 procent. Tillsammans med indextilläggen utgår folkpensionerna nu med 85 procent högre belopp än då indextilläggen infördes år 1948. Trots dessa betydande ökningar av folkpensionerna har standardtillägget dock icke varit högre än att relationen mellan folkpensioner och arbetsförtjänster nu är ungefär densamma som år 1948.

På riksdagens bord ligger nu en proposition med förslag om ytterligare uppräknig av folkpensionerna med cirka 11 procent av de för närvarande, inklusive indextillägg utgående beloppen, motsvarande 20 procent av de ursprungliga grundbeloppen.

En belysande bild av den ekonomiska utvecklingen i avseende å barnfamiljernas ställning jämförd med övriga medborgares har nyligen givits i det betänkande, »Samhället och barnfamiljerna», som i september 1955 avlämnades av 1954 års familjeutredning. Enbart ett återställande av barnbidragens realvärde skulle vid tidpunkten för utredningens avlämnande ha krävt, att barnbidragen höjdes med 40 procent eller alltså till cirka 410 kronor. För att barnbidragen skulle spela samma utjämnande roll nu som vid sin tillkomst skulle de ha behövt ökas med 65 procent till 480 kronor. En höjning med motsvarande procenttal som folkpensionerna — de senare beräknade med hänsyn till för närvarande utgående belopp och med bortseende från förslaget i nu föreliggande proposition — eller 85 procent skulle innebära en höjning till cirka 535 kronor per barn och år.

Den anförda jämförelsen belyser klart hur de allmänna barnbidragen släpat efter. Barnfamiljernas läge har — då hänsyn toges allenast till de allmänna barnbidragen — uppenbarligen försämrats. Övriga familjepolitiska åtgärder har visserligen under tiden utbyggts. I fråga om verkan härav må hänvisas till ett uttalande av familjeutredningen, att det inte kan vara tal om att barnfamiljerna blivit kompenserade för den uteblivna höjningen av barnbidragen genom att värdet av övriga familjepolitiska åtgärder skulle ha ökat så mycket mera. Ökningen av dessa åtgärder har visserligen i ett flertal fall procentuellt sett varit större än som motsvarar penningvärdet i jämförelse med kostnadsbelopp för barnbidragen.

I motionerna I: 6 och II: 7 framhålls bl. a., att skatterna ökat och att redan det ursprungliga sambandet mellan barnbidragen och barnavdragen vid beskattningen skulle ha gjort det motiverat att låta barnbidragen följa med när skattetrycket ändrats. Såsom utvecklas i motionerna I: 348 och II: 375 har barnbidragens frikopplande från beskattningen medfört, att barnbidragen för många kommit att framstå såsom helt innebärande en utgift för socialpolitiskt ändamål. Detta är, framhålls i dessa motioner, otvivelaktigt en av förklaringarna till att beskattningens Ortsavdrag justerats med hänsyn till penningvärdet, medan så däremot ej varit fallet med barnbidragen. Utskottet kan dela motionärernas uppfattning, att en väsentlig förhöjning av de allmänna barnbidragen icke behöver — ehuru så visserligen också kan ske — motiveras med befolkningspolitiska eller allmänt socialpolitiska skäl utan endast som en form av justering av skattetrycket efter skattebetalarnas bärkraft. I sammanhanget må erinras om familjeutredningens uttalande, att Sverige veterligen är det enda land, där barnantalet — bortsett från vissa specialfall — inte har något som helst inflytande på skattens höjd.

Ett ställningstagande till det i samtliga förevarande motioner framförda kravet på en höjning av de allmänna barnbidragen aktualiserar givetvis frågan om en avvägning mellan dessa bidrag och andra familjepolitiska åtgärder och vilka möjligheter till ökade insatser till barnfamiljernas hjälp som i första hand bör och låter sig vidtagas. Utskottet har vid detta ställningstagande kommit till den slutsatsen, att oavsett vilka åtgärder som i övrigt vidtages, en höjning av de allmänna barnbidragen icke längre kan skjutas åsido. Denna höjning bör enligt utskottets mening genomföras redan under år 1957.

Familjeutredningens betänkande är, sedan remisstiden utgått, nu jämte remissyttrandena föremål för övervägande inom socialdepartementet. Arbetet med genomgången torde bli omfattande. Mot bakgrund härav har den 2 mars i år tillkallats en särskild beredning att inom departementet biträda vid fortsatt handläggning av frågan om samhällets stödåtgärder för barnfamiljerna och därmed sammanhängande spörsmål. Beredningen skall härvid biträda med remissgenomgången samt göra kostnadsberäkningar för olika åtgärder och klarlägga de administrativa problem som uppkommer.

För denna beredning har utfärdats särskilda direktiv, vilka utskottet återgivit ovan i utlåtandet. Av direktiven framgår, att beredningen icke har att gradera olika åtgärder och att den ej skall upptaga problem på skattepolitikens område. Beredningens uppgifter är alltså, ehuru kvantitativt omfattande, i sak synnerligen begränsade. Det ankommer således icke på beredningen att exempelvis föreslå en höjning av de allmänna barnbidragen; dessa har för övrigt över huvud taget icke särskilt omnämnts i beredningens direktiv. Ehuru beredningen visserligen må kunna framlägga resultaten av sitt arbete i etapper har icke i direktiven antytts, att de allmänna barnbidragen skulle komma att förtursbehandlas. Tillsättandet av beredningen kan uppenbarligen icke föranleda någon slutsats om huruvida man inom departementet avser att framkomma med något förslag till höjning av de allmänna barnbidragen.

I årets statsverksproposition (V ht, p. 22) uttalar för övrigt föredraganden, statsrådet Ulla Lindström, att i fråga om de allmänna barnbidragens belopp f. n. icke föreläge förutsättningar för ett ställningstagande. Utskottet kan dela denna uppfattning endast så till vida, att man icke torde böra utan närmare utredning fastställa, med vilket belopp de allmänna barnbidragen bör höjas. Såsom utskottet redan uttalat anser utskottet det emellertid ofrånkomligt, att en höjning kommer till stånd redan under år 1957. Storleken av denna höjning röner givetvis inflytande av vilka familjepolitiska åtgärder i övrigt som genomföres. I den mån barnavdrag i beskattningen införes påverkar detta självfallet också frågan om barnbidragens höjning. I motionerna I: 348 och II: 375 samt I: 462 och II: 493 framföres den uppfattningen, att en särskild utredning bör verkställas i frågan. Utskottet begränsar sig emellertid till att nu föreslå riksdagen att hos Kungl. Maj:t hemställa om förslag till 1957 års riksdag om en höjning av de allmänna barnbidragen. Att härvid, såsom i motionerna I: 129 och II: 134 yrkas, begära att bidragen utformas på visst i motionerna angivet sätt finner utskottet icke lämpligt.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av förevarande motioner, nämligen

1. I: 6 och II: 7,
2. I: 129 och II: 134,
3. I: 348 och II: 375 samt
4. I: 462 och II: 493,

måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till 1957 års riksdag om en höjning av de allmänna barnbidragen.

Stockholm den 22 mars 1956

På andra lagutskottets vägnar:

ELSA JOHANSSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Nils Elowsson, Axel E. Svensson, Sunne, fru Carlqvist, fru Svenson, herrar Mannerskantz, Grönkvist och Åkesson;

från andra kammaren: fru Johansson i Norrköping, herrar Nilsson i Göteborg, Hagård, Bengtsson i Varberg, Rimmerfors, fru Eriksson i Ängelholm, herrar Königson och Larsson i Hedenäset.

Reservationer:

1) av herrar *Nils Elowsson, Axel E. Svensson, Grönkvist, Nilsson* i Göteborg och *Bengtsson* i Varberg, vilka ansett, att utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

Familjeutredningens betänkande är, sedan remisstiden utgått, nu jämte remissyttrandena föremål för övervägande inom socialdepartementet. Vidare har efter Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallats en särskild beredning att inom departementet biträda vid fortsatt behandling av frågan om samhällets stödåtgärder för barnfamiljerna och därmed sammanhängande spörsmål. Beredningens arbete bör enligt de till densamma lämnade direktiven bedrivas med skyndsamhet, och resultaten bör redovisas i sådan tid, att förslag på familjepolitikens område kan framläggas till 1957 års riksdag. I den mån så visar sig lämpligt bör enligt direktiven resultat av beredningens arbete kunna framläggas i etapper. Utskottet förväntar, att frågan om de allmänna barnbidragen härvid kommer att lösas på sådant sätt, att förslag om en höjning av desamma kan framläggas till 1957 års riksdag. Vid nämnda förhållanden synes det utskottet icke erforderligt, att riksdagen gör framställning hos Kungl. Maj:t om dylikt förslag. Ej heller föreligger anledning att hos Kungl. Maj:t hemställa om ytterligare utredning i frågan.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,
att förevarande motioner, nämligen

1. I: 6 och II: 7,
 2. I: 129 och II: 134,
 3. I: 348 och II: 375 samt
 4. I: 462 och II: 493,
- icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

2) av herrar *Mannerskantz* och *Hagård*, vilka ansett, att utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

Frågan om familjepolitikens framtida utformning reser spörsmål, som väsentligen berör även den allmänna skattepolitiken, bostadspolitiken m. m. Bland skattepolitiska åtgärder i familjestödjande syfte bör — förutom en

allmän skattesänkning — komma i fråga ett återinförande av barnavdrag ävensom införande av rätt till avdrag för periodiskt understöd till studerande samt rätt till avdrag i någon form för studiekostnader. Bostadspolitiken bör utformas så, att ett så starkt kostnadssänkande tryck etableras att det stora flertalet barnfamiljer kan beredas möjlighet — i förekommande fall med hjälp av speciella statliga stödåtgärder — att anskaffa ändamålsenlig bostadslägenhet eller eget hem. Det framstår såsom angeläget att dessa problem, liksom andra i sammanhanget aktuella, kommer till sin lösning. I vilken ordning frågorna skall lösas måste bli beroende av en avvägning med hänsyn till de anspråk på de samlade resurserna som reses för tillfredsställelse av andra viktiga behov.

Utskottet vill emellertid erinra om att familjeutredningens betänkande jämte remissyttranden som avgivits häröver för närvarande är föremål för övervägande inom socialdepartementet. Vidare har efter Kungl. Maj:ts be- myndigande tillkallats en särskild beredning att inom departementet biträda vid fortsatt behandling av frågan om samhällets stödåtgärder för barnfamiljerna och därmed sammanhängande spørsmål. Beredningens arbete bör enligt direktiven bedrivas med skyndsamhet, och resultat bör redovisas i sådan tid, att förslag på familjepolitikens område kan framläggas till 1957 års riksdag. I den mån så visar sig lämpligt bör enligt direktiven resultat av beredningens arbete kunna framläggas i etapper. Vid sådant förhållande synes det utskottet icke erforderligt, att riksdagen nu gör framställning hos Kungl. Maj:t om dylikt förslag. Ej heller föreligger anledning att hos Kungl. Maj:t hemställa om ytterligare utredning i frågan.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,
att förevarande motioner, nämligen

1. I: 6 och II: 7,
 2. I: 129 och II: 134,
 3. I: 348 och II: 375 samt
 4. I: 462 och II: 493,
- icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.